

Απαντήσεις: Ερωτήσεων- Ασκήσεων- Δραστηριοτήτων- Όλων των Κεφαλαίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Το δικαίωμα της παιδείας είναι κοινωνικό δικαίωμα
Σ--- Ο πολίτης έχει υποχρέωση για στράτευση
Σ--- Υπάρχει ευρωπαϊκός μηχανισμός πολιτικής προστασίας
Σ--- Υπάρχει ευθύνη του ατόμου για τα τροχαία ατυχήματα
Σ--- Ο καταναλωτής ευθύνεται για τη ρύπανση του περιβάλλοντος
2. Σήμερα ο πολίτης συμμετέχει (κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Στον δήμο
β. Στην περιφέρεια
γ. Στην πολιτεία
δ. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση
***ε. Όλα τα παραπάνω
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Πόλη-κράτος	β--- Ιθαγένεια
β. Έθνος-κράτος	α--- Άμεση συμμετοχή
γ. Παγκοσμιοποίηση	δ--- Σεβασμός στο Σύνταγμα
δ. Υποχρέωση	γ--- Homo Economicus
ε. Εθελοντής	ε--- Ενεργός πολίτης
4. Να εξηγήσετε τις έννοιες «πολίτης» και «ιδιότητα του πολίτη».
5. Ποια η ιδιότητα του πολίτη από νομική και πολιτική άποψη;
6. Ποια η διαφορά ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων;
7. Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των πολιτών που απορρέουν από το Σύνταγμα;
8. Σε ποιες εκλογές συμμετέχει σήμερα ο πολίτης;
9. Ποιος ορίζεται ως εθελοντής; Αναλύστε την έννοια του εθελοντισμού;
10. Να αναφέρετε τα τρία σημαντικά χαρακτηριστικά του διαδικτύου και να εξηγήσετε εάν το διαδίκτυο είναι ή όχι δημοκρατικό μέσο.
11. Ποια είναι η αποστολή της Πολιτικής Άμυνας και ποια της Πολιτικής Προστασίας;
12. Πώς αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των τροχαίων ατυχημάτων;
13. Δραστηριότητα: αγώνες αντιλογίας με θέμα «Το διαδίκτυο είναι δημοκρατικό μέσο επικοινωνίας ή όχι;». Η τάξη χωρίζεται σε δύο ομάδες. Η Α' ομάδα θα υποστηρίξει τη δημοκρατικότητα του διαδικτύου και η Β' ομάδα θα υποστηρίξει την αντίθετη άποψη.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχόμενου τους:
Σ--- Όποιος αποφασίζει έχει ευθύνη για τις επιλογές του.
Λ--- Τα συλλογικά όργανα αποτελούνται από δύο άτομα.
Λ--- Το άτομο αποφασίζει με βάση την αρχή της νομιμότητας.
Σ--- Η ανάλυση swot χρησιμοποιείται στη διοίκηση επιχειρήσεων.
Σ--- Το πρακτικό διαμεσολάβησης έχει ισχύ δικαστικής απόφασης.
2. Οι δημόσιοι φορείς οφείλουν να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση τις εξής αρχές (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Η νομιμότητα της απόφασης
β. Η σκοπιμότητα της απόφασης
γ. Η αποτελεσματικότητα της απόφασης
δ. Οι επιπτώσεις της απόφασης
***ε. Όλα τα παραπάνω
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Άτομο	γ--- Ψηφίζει νόμους
β. Επιχείρηση	β--- Κόστος-όφελος
γ. Βουλή	α--- Συμφέρον
δ. Κράτος	ε--- Εναλλακτικός τρόπος επίλυσης διαφορών
ε. Διαμεσολάβηση	δ--- Αρχή νομιμότητας
4. Να αναπτύξετε δύο θεμελιώδεις αρχές της δημόσιας διοίκησης.
5. Με βάση την πεποίθησή σας ή την υπευθυνότητά σας λαμβάνετε αποφάσεις και γιατί;
6. Αναφέρατε με τη σειρά τα πέντε στάδια λήψης αποφάσεων και αναπτύξτε δύο από αυτά.
7. Ποια γενικά κριτήρια ισχύουν για όλους, οι οποίοι λαμβάνουν αποφάσεις;
8. Η κυβέρνηση και οι άλλοι δημόσιοι φορείς με βάση ποιες αρχές λαμβάνουν αποφάσεις;
9. Ποιες οι βασικές αρχές της διαμεσολάβησης;
10. Ποια η διαφορά διαμεσολάβησης και διαβούλευσης;
11. Ποια η διαφορά διαιτησίας και διαμεσολάβησης;
12. Δραστηριότητα: Να εφαρμόσετε την ανάλυση swot σε μια γνωστή σας επιχείρηση.
13. Δραστηριότητα: Η διαμεσολάβηση ως ένας ταχύτατος και με μικρό κόστος εναλλακτικός τρόπος επίλυσης διαφορών (εναλλακτικός ως προς τη δικαστική επίλυση). Η τάξη χωρίζεται σε δύο ομάδες. Η Α' ομάδα θα κατεβάσει τον νόμο για τη διαμεσολάβηση (Ν. 4640/2019) από το διαδίκτυο και θα ενημερώσει σε γενικές γραμμές «για τη διαμεσολάβηση». Και η Β' ομάδα θα κατεβάσει τον νόμο για τη διαμεσολάβηση (Ν. 4640/2019) και θα ενημερώσει την τάξη σε γενικές γραμμές «για τον διαμεσολαβητή».
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Η κοινωνικοποίηση είναι μια διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης του ατόμου στην κοινωνία.
Λ--- Το σχολείο είναι ο κυριότερος φορέας κοινωνικοποίησης.
Σ--- Κάθε άτομο έχει ευθύνη για την συμπεριφορά του.
Λ--- Ο κοινωνικός έλεγχος ασκείται α) Με κυρώσεις, β) Με ποινές.
Σ--- Ο κοινωνικός αποκλεισμός συνεπάγεται και πολιτικό αποκλεισμό.
2. Ο σημαντικότερος φορέας κοινωνικού ελέγχου είναι (κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
***α. Το κράτος
β. Το σχολείο
γ. Η οικογένεια
δ. Η θρησκεία
ε. Τα ΜΜΕ
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Άτυπος έλεγχος	δ--- Βουλή
β. Τυπικός έλεγχος	γ--- Άτομο
γ. Αυτοέλεγχος	β--- Κράτος
δ. Πολιτικός έλεγχος	α--- Κοινωνία
ε. Κοινωνικός αποκλεισμός	ε--- Πολιτικός αποκλεισμός
4. Να δώσετε τον ορισμό της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και να αναπτύξετε τα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τα άτομα
5. Αναλύστε την έννοια της κοινωνικοποίησης.
6. Να αναφέρετε πέντε φορείς κοινωνικοποίησης και να αναπτύξετε έναν από αυτούς.
7. Γιατί τα κοινωνικά δίκτυα κερδίζουν τον χρήστη;
8. Με ποιο τρόπο ασκείται ο κοινωνικός έλεγχος;
9. Ποια είναι τα είδη κοινωνικού ελέγχου; Να αναπτύξετε ένα από αυτά.
10. Γιατί το κράτος είναι ο σημαντικότερος φορέας κοινωνικού ελέγχου;
11. Γιατί το άτομο έχει ευθύνη για τη συμπεριφορά του;
12. Αναλύστε τις έννοιες του κοινωνικού αποκλεισμού και του πολιτικού αποκλεισμού.
13. Άσκηση: Να δημιουργήσετε έναν εννοιολογικό χάρτη με τα ακόλουθα στοιχεία:
-Έννοιες: κοινωνικός έλεγχος (βασική έννοια), είδη και τρόποι άσκησης κοινωνικού ελέγχου.
-Λέξεις, φράσεις: διακρίνεται, ασκείται.
-Οπτικά σχήματα: βέλη, παραλληλόγραμμα ή κύκλοι.
14. Ζητήστε από τους μαθητές να διατυπώσουν μία - δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Το κράτος αποτελεί την πολιτική κοινωνία και οι οργανώσεις της κοινωνίας αποτελούν την κοινωνία πολιτών
Σ--- Υπάρχουν ΜΚΟ γενικής αποδοχής και μερικής αποδοχής
Σ--- Η κοινή γνώμη θεωρείται πηγή και μέσο άσκησης της πολιτικής εξουσίας.
Λ--- Αντιπροσωπευτικό δείγμα είναι αυτό που αντιπροσωπεύει τον πληθυσμό.
Σ--- Μια βασική λειτουργία της μαζικής επικοινωνίας είναι η ψυχαγωγία.
2. Ένα από τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών δικτύων είναι (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Οι ομάδες επιρροής.
β. Η σύνδεση με ΜΚΟ.
γ. Η αντίσταση στα ΜΜΕ.
***δ. Η μετάδοση.
ε. Όλα τα παραπάνω.
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη α. Ποιος λέει; β. Τί λέει; γ. Με ποιο μέσο; δ. Σε ποιον; ε. Γιατί το λέει;	Β' στήλη ε--- Το αποτέλεσμα δ--- Ο δέκτης/το κοινό β--- Το μήνυμα γ--- Το μέσο α--- Ο πομπός
---	--
4. Εξηγείστε τη διαφορά ανάμεσα στο ανήκειν και συμμετέχειν σε μια ομάδα.
5. Αναφέρατε τα χαρακτηριστικά των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών.
6. Ποιες είναι οι ιδιοτελείς επιδιώξεις οργανώσεων κοινωνίας πολιτών, που δεν δικαιώνουν το όνομά τους;
7. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στις ομάδες συμφερόντων και στις ομάδες άσκησης επιρροής;
8. Αναπτύξτε τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών δικτύων.
9. Αναφέρατε τέσσερα πλεονεκτήματα και τέσσερα μειονεκτήματα των κοινωνικών δικτύων.
10. Αναπτύξτε τους παράγοντες που συμβάλουν στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.
11. Πώς κρίνετε τις δημοσκοπήσεις;
12. Ποιες είναι οι επιδράσεις των ΜΜΕ; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
13. Άσκηση: να δημιουργήσετε έναν εννοιολογικό χάρτη με τα ακόλουθα στοιχεία (βλέπε ερώτηση 3):
  - Έννοιες: στοιχεία Μαζικής Επικοινωνίας, πέντε ερωτήματα
  - Λέξεις: πέντε αντίστοιχες απαντήσεις, εξήγηση κάθε στοιχείου
  - Οπτικά σχήματα: βέλη, παραλληλόγραμμα ή κύκλοι.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ- ΚΡΑΤΟΣ- ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ- ΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, τα πολιτεύματα είναι ορθά, αν αποβλέπουν στο κοινό συμφέρον.
Λ--- Η οχλοκρατία αποτελεί εκτροπή της αριστοκρατίας.
Σ--- Κάθε κοινωνία είναι πολιτική κοινωνία, εφόσον διαθέτει πολιτική οργάνωση.
Λ--- Το πλεονέκτημα του αναλογικού συστήματος είναι ότι διευκολύνει την ανάδειξη ισχυρών κυβερνήσεων.
Σ--- Διαφορετικές νοοτροπίες μπορεί να συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο.
2. Χαρακτηριστικά του πολιτικού συστήματος αποτελούν (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Η οικονομική και πολιτική εξάρτηση
β. Οι πελατειακές σχέσεις
γ. Η κομματικοποίηση και ο γιγαντισμός του κράτους
δ. Η έλλειψη πολιτικής συναίνεσης και προγραμματισμού
***ε. Όλα τα παραπάνω
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη α. Δημοκρατία β. Αριστοκρατία γ. Δημόσια διοίκηση δ. Εκλογικό σύστημα ε. Πολιτικό σύστημα	Β' στήλη β--- Ολιγαρχία α--- Οχλοκρατία γ--- Κομματικοποίηση ε--- Έλλειψη πολιτικής συναίνεσης δ--- Ενισχυμένη αναλογική
--	--
4. Ποια η διαφορά αυταρχικών και συναινετικών πολιτικών συστημάτων;
5. Με βάση ποιο ερώτημα και σε ποιες κατηγορίες διακρίνει ο Αριστοτέλης τα πολιτεύματα;
6. Ποια είναι τα τρία πολιτεύματα που επικρατούν σήμερα σε όλον σχεδόν τον κόσμο;
7. Ποια η διαφορά φιλελεύθερης και αυταρχικής νοοτροπίας;
8. Ποια η διαφορά μεταξύ αναλογικού συστήματος και συστήματος ενισχυμένης αναλογικής;
9. Ποια είναι τα τρία χαρακτηριστικά του εκλογικού συστήματος και γιατί το εκλογικό σύστημα «είναι μηχανισμός χειραγώγησης του πολίτη»;
10. Εσείς τι προτείνετε, «ίσες ευκαιρίες» ή «ίδιες αφετηρίες» και γιατί;
11. Τι σημαίνει πλουραλισμός;. Ποιος προβληματισμός υπάρχει για την πλουραλιστική κοινωνία;
12. Να αναπτύξετε δύο χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας.
13. Δραστηριότητα (ομαδική): Η Α' ομάδα να υποστηρίξει την ανάγκη ύπαρξης ενός μεγάλου κράτους. Η Β' ομάδα να υποστηρίξει την ανάγκη ύπαρξης ενός μικρού-επιτελικού κράτους.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη βουλή και τον πρόεδρο της δημοκρατίας.
Σ--- Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον πρόεδρο της δημοκρατίας και την κυβέρνηση.
Λ---Το ευρωπαϊκό συμβούλιο αποτελεί την κυβέρνηση της Ε.Ε.
Σ--- Ο νόμος είναι γραπτός κανόνας δικαίου.
Λ---Τα πολιτικά δικαστήρια εκδικάζουν πολιτικά εγκλήματα.
2. Βασικοί θεσμοί της Ε.Ε. είναι: (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Το ευρωπαϊκό συμβούλιο
β. Η ευρωπαϊκή επιτροπή
γ. Το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο
δ. Το δικαστήριο της Ε.Ε.
***ε. Όλα τα παραπάνω.
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Πρόεδρος της Δημοκρατίας	β--- Νόμος
β. Βουλή	α--- Veto (βέτο ή αρνησικυρία)
γ. Κυβέρνηση	γ--- Υπουργικό Συμβούλιο
δ. Δημόσια διοίκηση	ε--- Αρχή της αλληλεγγύης
ε. Ευρωπαϊκή Ένωση	δ--- Αποκεντρωτικό σύστημα
4. Ποιες είναι και από ποιον ασκούνται οι τρεις λειτουργίες του κράτους;
5. Περιγράψτε τα χαρακτηριστικά που θα θέλατε να έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.
6. Ποιος αποτελεί την κυβέρνηση και ποιο είναι το έργο του πρωθυπουργού και της κυβέρνησης;
7. Να αναπτύξετε τα τρία στάδια θέσπισης ενός νόμου από τη βουλή.
8. Να εξηγήσετε το veto (βέτο, αρνησικυρία) του Προέδρου της Δημοκρατίας.
9. Ποιες εγγυήσεις υπέρ των ατόμων παρέχει το Σύνταγμα κατά την απονομή της δικαιοσύνης;
10. Να εξηγήσετε την λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία των δικαστών.
11. Να αναφέρετε τις τρεις κατηγορίες δικαστηρίων και τις αντίστοιχες υποθέσεις που δικάζουν.
12. Να αναφέρετε τα τρία αξιώματα ιεράρχησης των κανόνων δικαίου και αντίστοιχα παραδείγματα.
13. Δραστηριότητα: Η τάξη χωρίζεται σε δύο ομάδες. Η Α' ομάδα θα υποστηρίξει τη σπουδαιότητα του ευρωπαϊκού συμβουλίου και η Β' ομάδα θα υποστηρίξει τη σπουδαιότητα της ευρωπαϊκής επιτροπής.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ: Η ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΩΣ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Υπάρχει αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση ανθρώπου-φύσης.
Σ--- Η κυκλική οικονομία μειώνει τη σπατάλη φυσικών πόρων.
Σ--- Η γεωθερμία είναι Ανανεώσιμη Πηγή Ενέργειας.
Λ--- Η κυκλική οικονομία παράγει άχρηστα προϊόντα.
Σ--- Οι νεοφυείς επιχειρήσεις στηρίζονται στην καινοτομία.
2. Η αειφόρος ανάπτυξη ενδιαφέρεται για (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Πράσινη ανάπτυξη
β. Ανακύκλωση
γ. Διαχείριση αποβλήτων
δ. Κυκλική οικονομία
***ε. Όλα τα παραπάνω
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Γραμμικό οικονομικό μοντέλο	δ-- Πράσινη ανάπτυξη
β. Επιχείρηση	γ-- Επαναχρησιμοποίηση προϊόντων
γ. Κυκλική οικονομία	ε-- Ανακύκλωση
δ. Αειφόρος ανάπτυξη	α-- Σπατάλη φυσικών πόρων
ε. Διαχείριση αποβλήτων	β-- Κοινωνική ευθύνη
4. Ποιες είναι οι συνέπειες της ρύπανσης στο περιβάλλον και στον άνθρωπο;
5. Πως αξιολογείτε το υδρογόνο ως ανανεώσιμη πηγή ενέργειας;
6. Τι προβλέπει η πράσινη συμφωνία της Ε.Ε.;
7. Ποια η διαφορά γραμμικής και κυκλικής οικονομίας;
8. Να εξηγήσετε την κουλτούρα καινοτομίας και να αναφέρετε τους παράγοντες καινοτομίας για μια επιτυχημένη επιχείρηση.
9. Τι σημαίνει επιχειρείν και ποιες είναι οι νεοφυείς επιχειρήσεις;
10. Εξηγήστε την έννοια της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων.
11. Τι είναι η αειφόρος ανάπτυξη και πώς συνδέεται με την κυκλική οικονομία;
12. Να εξηγήσετε τέσσερις αρχές της αειφορίας.
13. Δραστηριότητα: Να ιδρύσετε μια «εικονική ενεργειακή κοινότητα». Προϋποθέσεις ίδρυσης: είδος ενέργειας/ενεργειών, κόστος ίδρυσης, αντιδράσεις από μεγάλους παραγωγούς, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα κτλ. Εάν αποδειχθεί ότι το εγχείρημα έχει όφελος, και μάλιστα μεγάλο, να συντάξετε μια επιστολή με τα επιχειρήματά σας προς τη διεύθυνση του σχολείου ή τον δήμο σας για «αυτόνομη παραγωγή ενέργειας» από το σχολείο σας.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Σ--- Μετά τη χρεωκοπία της χώρας (2010) υπάρχει «διαρροή εγκεφάλων» σε άλλες χώρες.
Σ--- Διεθνής είναι η μετανάστευση από το ένα κράτος στο άλλο.
Λ---Μόνο η κρατική εξουσία παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα.
Λ---Το δίκαιο και το άδικο το ορίζει η κοινωνία.
Σ--- Η Ελλάδα έχει αναπτύξει μια εθνική στρατηγική ένταξης των μεταναστών.
2. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Θεμελιώδη δικαιώματα
β. Αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα
γ. Αδιαπραγμάτευτα δικαιώματα
δ. Οικουμενικά δικαιώματα
***ε. Όλα τα παραπάνω.
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Μετανάστευση	β-- Αστυφιλία
β. Αστικοποίηση	α-- Εσωτερική
γ. Πρόσφυγας	γ-- Συνθήκη Γενεύης
δ. Ανθρώπινα δικαιώματα	ε-- Συνθήκη Σένγκεν
ε. Ευρωπαϊκή Ένωση	δ-- Κράτος δικαίου
4. Ποια είναι τα αίτια που προκαλούν τη μετανάστευση;
5. Ποιες είναι οι συνέπειες της εσωτερικής μετανάστευσης;
6. Ποιες είναι οι συνέπειες της διεθνούς μετανάστευσης;
7. Ποιες είναι οι συνέπειες της αθρόας και παράτυπης μετανάστευσης για την Ελλάδα και πώς αντιλαμβάνεστε την πολιτική μετανάστευσης με κριτήρια;
8. Ποια είναι η διαφορά μετανάστη και πρόσφυγα;
9. Εξηγείστε την έννοια «ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα».
10. Ποια είναι η διαφορά κοινωνικής αλληλεγγύης και κοινωνικής δικαιοσύνης;
11. Αναπτύξτε τα χαρακτηριστικά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
12. Πώς προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και γιατί κατά τη γνώμη σας είναι αναγκαία η προστασία τους;
13. Δραστηριότητα-ατομική εργασία: κάθε μαθητής παίρνει δύο συνεντεύξεις από Έλληνες μετανάστες ή/και από μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα, με προετοιμασμένες ερωτήσεις. Παράδειγμα ερωτήσεων: Γιατί ήρθατε στην Ελλάδα; Αντιμετωπίσατε και ποιες δυσκολίες στην Ελλάδα; Πώς αντιμετωπίζετε την εκπαίδευση των παιδιών σας; Θα παραμείνετε στην Ελλάδα ή σκέφτεστε να πάτε σε άλλη χώρα;
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία-δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη Σ (σωστή) ή Λ (Λανθασμένη), ανάλογα με την εγκυρότητα του περιεχομένου τους:
Λ--- Μόνο το κράτος ασκεί κοινωνική πολιτική και όχι οι δήμοι.
Σ--- Η βία στρέφεται και εναντίον της περιουσίας.
Σ--- Κάποιες χώρες έχουν πρόβλημα υπερπληθυσμού και κάποιες πρόβλημα υπογεννητικότητας.
Λ--- Η αναβάθμιση των πόλεων γίνεται με εμπορικά κέντρα.
Σ--- Στη χώρα μας υπάρχει γενικό αίτημα για μεταρρυθμίσεις.
2. Η αναβάθμιση των πόλεων γίνεται με (να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση):
α. Μείωση του πληθυσμού
β. Μείωση της βίας
γ. Μείωση της φτώχειας
***δ. Αειφόρο ανάπτυξη
ε. Όλα τα παραπάνω
3. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας το αντίστοιχο γράμμα της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
α. Κοινωνικό πρόβλημα	ε-- Αειφόρος ανάπτυξη
β. Κοινωνικό κράτος	δ-- Γεωπολιτική
γ. Φτώχεια	γ-- Ανεργία
δ. Μέγεθος πληθυσμού	β-- Κοινωνική πολιτική
ε. Αναβάθμιση πόλεων	α-- Αλλοτρίωση
4. Εξηγείστε δύο κοινωνικούς και δύο πολιτισμικούς παράγοντες που προκαλούν και δυσχεραίνουν ή διευκολύνουν την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.
5. Να αναφέρετε τις τρεις μορφές κοινωνικής πολιτικής (και με παραδείγματα).
6. Ποια η διαφορά απόλυτης και σχετικής φτώχειας και πως προσδιορίζεται η σχετική φτώχεια;
7. Γιατί τα κοινωνικά προβλήματα αποτελούν αρρώστια για την κοινωνία;
8. Ποια είναι τα αίτια της φτώχειας και της ανεργίας;
9. Ποιες είναι οι επιπτώσεις της σχολικής και οικογενειακής βίας;
10. Να εξηγήσετε την γεωπολιτική ισχύ του πληθυσμού.
11. Να εξηγήσετε τις νέες τάσεις διεθνώς στην αναβάθμιση των πόλεων.
12. Άσκηση: Να δημιουργήσετε έναν εννοιολογικό χάρτη:
-Έννοιες: κοινωνικά προβλήματα, κοινωνικοί παράγοντες, πολιτισμικοί παράγοντες, επίλυση.
-Λέξεις, φράσεις: διακρίνονται, ποιοι παράγοντες είναι, ποιοι επιλύουν τα προβλήματα.
-Οπτικά σχήματα: βέλη, παραλληλόγραμμα ή κύκλοι.
13. Άσκηση - Δραστηριότητα ομαδική: Να μελετήσετε το νέο ευρωπαϊκό Μπαουχάους και εφόσον πεισθείτε για την αναγκαιότητά του, να επινοήσετε τρόπους για την διάδοσή του.
14. Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μία - δύο ερωτήσεις από όποια διδακτική ενότητα επιθυμούν και να απαντήσουν οι ίδιοι ή άλλοι μαθητές ή/και να συζητήσουν.